

Aan

Staatssecretaris

nota

Schriftelijk overleg houtstook en Schone Lucht Akkoord
n.a.v. Verzamelbrief Luchtkwaliteit

TER BESLISSING

Datum

20 oktober 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/308915

Opgesteld door

Bestuurskern

Dir Duurzame Leefomg & Circ

Economie

Leefomgeving

Beslistermijn

24-10-2023

Bijlage(n)

2

Aanleiding

Bijgevoegd vindt u de antwoordbrief aan de Tweede Kamer naar aanleiding van de inbreng voor een schriftelijk overleg over houtstook van 28 september 2023 (Kamerstuk 31175, nr. 448). De Tweede Kamer heeft u verzocht de vragen te beantwoorden voor het Commissiedebat Leefomgeving op 26 oktober 2023.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd akkoord te gaan met de antwoordbrief aan de Tweede Kamer en deze uiterlijk 24 oktober 2023 te verzenden.

Kernpunten

Het Schone Lucht Akkoord

Met betrekking tot het Schone Lucht Akkoord geeft u aan dat

- de gemeenten die deelnemen meer dan de helft van de inwoners in Nederland vertegenwoordigen en dat u naar aanleiding van het OVV-rapport zal kijken of het SLA een meer verplichtend karakter kan krijgen.
- de doelstellingen voor 2030 vooralsnog wel gehaald lijken te worden.
- u het budget tot en met 2025 binnen de begroting van het Ministerie heeft geborgd, maar dat een toekomstig kabinet naar het vervolg moet kijken.
- u voor de uitvoeringsagenda 2024-2030 de voortgangsrapportage van het RIVM nodig heeft. Het is niet duidelijk wanneer deze precies wordt opgeleverd (uiterlijk in mei 2024, maar mogelijk eerder).

Houtstook

Met betrekking tot houtstook geeft u het volgende aan

- De doelen van het SLA voor 2030 kunnen waarschijnlijk wel gehaald worden als er nog hout gestookt wordt door particulieren omdat andere sectoren hun fijnstofemissies verder terugbrengen, maar de WHO-advieswaarden van 2021 en de doelstelling van zero pollution in 2050 kunnen niet gehaald worden.
- Het is positief dat de kachelbranche aan de slag is met ecodesign. Het gebruik van ecodesign kachels is een verbetering ten opzichte van open haarden en oude kachels bij gelijkblijvend gebruik. Wel stoten ook deze kachels vervuilende stoffen uit en mogelijk relatief meer ultrafijnstof.

Verschillende landen vervangen al langer oude kachels door ecodesign kachels. De luchtkwaliteit lijkt in deze landen vooralsnog niet te verbeteren door deze vervangingen. Daarom zet u vooralsnog in op vrijwillig minder stoken met name bij ongunstige weersomstandigheden, omdat dat zeker leidt tot minder luchtvervuiling en minder overlast.

- Veel mensen zijn zich niet bewust van het feit dat houtkachels niet duurzaam en milieuvriendelijk zijn en nadelige effecten hebben op de gezondheid en het leefmilieu. Ook realiseren veel mensen zich niet dat hout stoken overlast veroorzaakt voor hun burens, terwijl uit de flitspeiling blijkt dat veel mensen wel bereid zijn om rekening te houden met elkaar. Daarom richt uw landelijke communicatie-aanpak zich hier in eerste instantie op.
- Het instellen van een stookverbod is het primaat van gemeenten. Zij kunnen afhankelijk van de lokale omstandigheden een stookverbod instellen (bij ongunstige weersomstandigheden of algeheel).
- Het uitfasen van houtstook is op dit moment niet aan de orde. U wilt een goede balans vinden tussen het voorkomen van overlast en het beschermen van kwetsbare, hoog-gevoelige groepen enerzijds en begrip voor stoken anderzijds. U gaat monitoren welk effect de maatregelen hebben op de luchtkwaliteit. Als de luchtkwaliteit niet voldoende verbetert, neemt u verdere stappen.

Datum

20 oktober 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/308915

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Leefomgeving

Bijlage(n)

2

Krachtenveld

Met betrekking tot houtstook is de Tweede Kamer verdeeld. Gemeenten en stakeholders zoals het longfonds zien graag een voortvarender optreden tegen de negatieve gezondheidseffecten, overlast en luchtvervuiling door houtstook. Op de bestuurdersbijeenkomst van het SLA hebben gemeenten u verzocht om een landelijk stookverbod in te stellen tijdens een stookalert / code rood van de stookwijzer. De Nederlandse Haarden- en kachelbranche (NHK) heeft een eigen plan opgesteld om de emissies van houtstook te verminderen en zoekt daarvoor steun. Lagere emissies dragen de hoop in zich dat houtstook niet of minder streng gereguleerd hoeft te worden. Ook in de maatschappij is de polarisatie op dit onderwerp te zien.

Toelichting*Houtstook*

- In het Schone Lucht Akkoord is onder meer afgesproken dat partijen toewerken naar de WHO-advieswaarden van 2005.
- In juli 2022 heeft u aan de Kamer aangegeven stapsgewijs naar de nieuwe WHO-advieswaarden voor luchtkwaliteit (uit 2021) toe te gaan werken.
- Om de WHO-advieswaarden van 2021 in 2030 te halen, zou volgens zowel het RIVM als het PBL particuliere houtstook moeten worden uitgefaseerd.
- In de Verzamelbrief Luchtkwaliteit van 28 juni 2023 heeft u aangegeven dat u streeft naar een geleidelijke, stapsgewijze aanpak. U neemt nu enkele stappen. Op basis van monitoring zal worden bepaald wat het effect is van die stappen en of verdere stappen nodig zijn om richting de WHO-advieswaarden te gaan.
- De NHK (Nederlandse Haarden en Kachelbranche) heeft plannen om in Nederland het zogenaamde Duitse systeem te introduceren (dus een

systeem van certificering van schoorsteenvegers, controle van kachels en handhavingsbevoegdheden voor schoorsteenvegers, etc, maar ook vervanging van oude kachels door ecodesign kachels). Het Ministerie van Binnenlandse Zaken is geen voorstander van een dergelijk systeem onder meer vanwege de hoge maatschappelijke kosten (regeldruk) die daarmee gepaard gaan, de lange doorlooptijd die wettelijke certificering met zich meebrengt en de enorme impact die dit op partijen heeft. Ook in de beleidsverkenning van RoyalHasKoning DHV van 24 februari 2022 is op de impact en complexiteit van de introductie van een dergelijk systeem gewezen.

- Ecodesign kachels zouden beter moeten presteren dan de oude kachels in de zin van minder vervuilende emissies. Verschillende landen zijn daarom bezig met het vervangen van oude kachels door ecodesignkachels. Tot op heden lijkt de luchtkwaliteit er in de betreffende landen echter niet substantieel door te verbeteren. Reden dat bijvoorbeeld in Canberra (Australië) houtstook nu helemaal verboden is en dat het Duitse Umwelt Bundes Amt inmiddels actief aangeeft dat houtstook niet wordt aanbevolen vanwege de schadelijkheid voor de gezondheid, bossen en het klimaat¹ en warmtepompen wil stimuleren ter vervanging van houtkachels. Omdat iedere kachel vervuilende stoffen uitstoot, blijft bovendien de overlast die burens kunnen ervaren van houtstook bestaan.
- Daarnaast zijn er signalen dat ecodesign kachels relatief meer ultrafijnstof uitstoten, hetgeen nog slechter is voor de gezondheid dan fijnstof. Dit wordt nog nader onderzocht. Samen met het feit dat het Europees Parlement op dit moment in de Richtlijn Luchtkwaliteit aanstuurt op het halen van de WHO-advieswaarden van 2021 in 2035 (hetgeen dus alleen kan als particuliere houtstook wordt uitgefaseerd), is dat reden om op dit moment terughoudend te zijn met het introduceren van nieuwe en dure Duitse systemen en/of ecodesign kachels.
- Met de Verzamelbrief Luchtkwaliteit heeft u ook de houtstookpeiling ("flitspeiling") van IenO van november 2022 aan de Tweede Kamer aangeboden. Daaruit bleek dat de meeste mensen hout stoken voor de sfeer (gezelligheid) en slechts 8% van de mensen houtstook als hoofdverwarming heeft (dat is iets meer dan 1,5% van de bevolking). Tevens bleek uit deze peiling dat de meeste mensen aangeven rekening te willen houden met hun burens als deze (over)last van hun houtstook ondervinden. Daar zet u op in met uw communicatie-aanpak.

Internationale/Europese context

Indien in de Richtlijn Luchtkwaliteit (waarover op dit moment in Brussel onderhandeld wordt) opgenomen zou worden dat Europa in 2035 aan de nieuwe WHO-adviesnormen voor luchtkwaliteit van 2021 moet voldoen, zou dit volgens RIVM en PBL inhouden dat particuliere houtstook uitgefaseerd moet worden.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

¹ Zie Umwelt Bundesamt (DE) <https://www.umweltbundesamt.de/themen/luft/emissionen-von-luftschadstoffen/quellen-der-luftschadstoffe/holzheizungen-schlecht-fuer-gesundheit-klima>

Datum

20 oktober 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/308915

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Leefomgeving

Bijlage(n)

2

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	02. Antwoordbrief	Schriftelijke vragen van de Tweede Kamer over houtstook en het Schone Lucht Akkoord worden beantwoord
2	03. Schriftelijke inbreng Tweede Kamer	Schriftelijke vragen van de Tweede Kamer
3	Bijlage	Belangrijkste vragen per partij

Datum

20 oktober 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/308915

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Leefomgeving

Bijlage(n)

2

Leeswijzer bij onderliggende beslisnota's

Datum	Naam beslisnota	Toelichting
1.	01. Nota SO verzamelbrief Luchtkwaliteit houtstook & SLA	Huidige aanbiedingsnota Kamerbrief

Bijlage belangrijkste vragen per partij

VVD vraagt onder meer

- wat uw standpunt is met betrekking tot de plannen van de kachelbranche om in te zetten op een ecodesign-certificaat voor bestaande kachels en
- of u alsnog in overleg kan gaan met Duitse en Belgische vergunningverleners om te duiden hoeveel fijnstof van welke bron Nederland binnen komt.

D66 vraagt u onder meer

- of de doelen op het gebied van luchtkwaliteit in 2030 en 2050 niet gehaald kunnen worden als houtstook niet wordt teruggedrongen en
- of bestaande kachels die niet voldoen aan ecodesign niet zo snel mogelijk moeten worden uitgefaseerd en vervangen door ecodesign kachels.
- Tevens wordt gevraagd naar wat een stookverbod bij slechte weersomstandigheden inhoudt en hoeveel gemeenten een beroep hebben gedaan op de SpUk-regeling.

PvdA en Groen Links vragen u om

- Aan te geven wanneer het instrument stookwijzer zich heeft bewezen en of het niet eenduidiger en helderder is als een stookverbod landelijk wordt aangekondigd.
- Te sturen op houtstookvrije zones in plaats van houtstookarme zones, en
- Welke verbeteringen u verwacht van de luchtkwaliteit nu alleen nog ecodesignkachels mogen worden verkocht.

PvdD vraagt u onder meer

- of u een specifiek en ambitieuzer doel gaat opnemen voor houtstook,
- welke impact (concreet percentage) u verwacht van alle maatregelen gezamenlijk op de emissies naar de lucht,
- of u zich er bewust van bent dat houtstook fors ingrijpt op de persoonlijke levenssfeer van mensen die overlast en negatieve gezondheidseffecten ervaren van houtstook,
- En waar de nadruk in de voorgenomen communicatie-aanpak op gaat liggen.

BBB vraagt

- of er concrete aantallen van mensen zijn die gezondheidsklachten ervaren die direct te herleiden zijn tot houtstook en
- of er maatregelen zijn die de cohesie tussen burens stimuleert en aanspoort.

Datum

20 oktober 2023

Onze referentie

IENW/BSK-2023/308915

Opgesteld door

Bestuurskern
Dir Duurzame Leefomg & Circ
Economie
Leefomgeving

Bijlage(n)

2